

ÁTADTÁK A POSTUMUS HONORIS CAUSA ELISMERÉSEKET

A jelenlévők Turi Attila MMA elnök szavait hallgatják

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) közgyűlése postumus honoris causa címet adományozott *Bartha Dénes* zenetörténész, egyetemi tanárnak, *Farkasdy Zoltán* Ybl- és Kossuth-díjas építész, építészeti írónak és *Kodolányi János* Kossuth-díjas próza- és drámaíró, esszéista, szociográfus, irodalomszervezőnek. Az elismeréseket 2023. december 13-án adta át *Turi Attila* elnök a köztestület Makovecz Imre utcai szalonjában. Az esemény háznagya *Juhász Judit* szóvivő volt.

Turi Attila köszöntőjében elmondta, hogy az adventi várakozás jegyében, a téli napfordulóhoz egyre közeledve, három olyan kiváló alkotó előtt tiszteleg a Magyar Művészeti Akadémia, akiknek életműve mindenkor magában hordozza a művészetben rejlő megszabadító erőt. Az MMA a mindennapok kihívásaira felelő művészi válaszok megszületésének elősegítése mellett nagy hangsúlyt helyez a hagyomány iránti tiszteletre is. Alapszabálya szerint postumus honoris causa címet adományozhat azon személyeknek, akik életük során kimagasló művészi tevékenységet folytattak, a köztestület megalakulása előtt vagy azt követően – tagjelöltként – megválasztásuk előtt elhunytak, és nem voltak az MMA társadalmi szervezet tagjai.

Turi Attila, az MMA elnöke

Az egyes tagozatok, a hozzájuk beérkező javaslatokat megismerve, idén is egy-egy személyt terjeszthettek az elnökség elé. Az elnökség a címadományozással kapcsolatosan beérkező tagozati javaslatok együttes vizsgálatát követően javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, ahol titkos szavazással hoztak döntést a címadományozásról.

A Magyar Művészeti Akadémia közgyűlése 2023. október 5-én postumus honoris causa címet adományozott az 1993-ban elhunyt [Bartha Dénes](#) zenetörténész, egyetemi tanárnak, az 1989-ben elhunyt [Farkasdy Zoltán](#) Ybl- és Kossuth-díjas építész, építészeti írónak és az 1969-ben elhunyt [Kodolányi János](#) Kossuth-díjas próza- és drámaíró, esszéista, szociográfus, irodalomszervezőnek.

Bartha Dénes nevében a zenetörténész unokája, *Kolonits Klára* Kossuth-díjas operaénekes; Farkasdy Zoltán nevében az építész fia, *Farkasdy Zoltán*; Kodolányi János nevében az író unokája, *Kodolányi János*, és *Kodolányi Gyula* Kossuth-díjas író, költő, műfordító, az MMA rendes tagja, a postumus honoris causa címmel elismert író unokaöccse vette át az oklevelet.

(BL/mma.hu)

LAUDÁCIÓ BARTHA DÉNES (1908–1993) POSTUMUS HONORIS CAUSA DÍJÁHOZ

A POSTUMUS HONORIS CAUSA díjra a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának kitüntette Bartha Dénes zenetörténész, egyetemi tanár, aki idén épp 30 éve, 1993. szeptember 7-én hunyt el Budapesten. A magyar zenetudomány Szabolcsi Bence melletti legkiválóbb képviselője volt, aki nemzedékek hosszú sorát indította el életművével itthon és külföldön a zenetudomány legmagasabb szintű művelésében.

A mi nemzedékünk derékhada sajnos már kevésbé ismerhette őt személyesen, a televízió archívumában fennmaradt filmsorozatok tehetik csupán élővé a legendás zeneakadémiai tudós és tanár egykori portréját. A Haydneum megalapítása új helyzetet teremtett: a nagy ősök nyomdokaiba lépve valamennyi régi zene játékra szakosodott kollégánk számára kirajzolódott, hogy Bartha Dénes zenetudományi hagyatéka, a magyar zene régi évszázadaitól kezdve mindmáig - a középpontban Joseph Haydn örökségével – milyen hatalmas erőforrás és minta lehet számunkra.

Bartha Dénes berlini tanulmányai idején

Munkássága rendkívül sokoldalú volt. 1930-ban kora legnevesebb zenetudósai vezetésével zenetudományból Berlinben doktorált, 1930-tól 1942-ig a nemzeti könyvtár Zenei Gyűjteményének őre, ahol a könyvtár összes gyűjteményének legfontosabb zenei forrásait megismerhette, s beletanult a könyvtári feldolgozás szakszerű hazai és nemzetközi gyakorlatába. Párhuzamosan tanári állást vállalt a

Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, szerkeszt és zenekritikai cikkeket író rangos folyóiratokba: 1939–1944 között a Pester Lloyd nagytekinthető zenekritikusa. 1936-tól már általános elismerést kelt Erdély zenetörténetéről, Liszt Ferenc hazai tárgyi hagyatékáról, Bartók gramofonfelvételeinek népdallejegyzéseiről szóló tudományos munkáival.

A II. világháború utáni viszontagságos időkben 1949-től rá bízák az Esterházy-kottagyűjteményről leválasztott Haydn-hagyaték számbavételét, az első leíró jegyzékek elkészítését. Az OSZK munkatársaival, Vécsey Jenő osztályvezetővel és Somfai Lászlóval, Révész Dorrittal együtt az 1959–60-as 150. évi Haydn évfordulóra már nemzetközi konferenciákon is átütő sikereket mutat fel a magyar zenetudományi műhely vezetőjeként: az első magyarországi Haydn-katalógusok, a Haydn eszterházi működését bemutató, Somfai Lászlóval írt Haydn als Opernkapellmeister, a Haydn élete dokumentumokban, a kölni Haydn Összkiadáshoz csatlakozó közreadói munkák elvégzésével, melyek mind Bartha Dénes elsőrangú zenetudományi felkészültségét bizonyítják.

Bartha Dénes portréi Kolonits Klára archívumából (Facebook)

Az 1951-ben Szabolcsi Bencével együtt megalakított zeneakadémiai zenetudományi tanszéknek 1952-től lett a vezetője. Tanárként vérbeli zenepedagógus: lebilincselő előadásain választékosan és hallatlanul érdekesen fogalmaz. Feltárulnak a korábban hét lakat alatt őrzött főúri gyűjtemények titkai a paleográfia rejtélyeitől a nagy zenei struktúrákig, a tágabb művelődéstörténeti összefüggésekig. Amikor 1956-os zeneakadémiai forradalmi bizottsági jelölése miatt átmenetileg megfagy körülötte a levegő, külföldi egyetemeken, Amerikában nagy örömmel adnak neki állást mindenütt. Számos nemzetközi zenetudományi posztot betölt, miközben itthoni zenetudományi kötetekben Bach, Beethoven, Debussy monográfiái szomszédságában még bölcsész és népzeneológus kollégái körében is általános bámulatot vált ki Pálóczi Horváth Ádám Ötödfélszáz énekeinek virtuóz zene- és irodalomtörténeti feltárásának mélységével.

Szabolcsi Bencével osztja meg a tudományterület feladatait, 10 kötetes Zenetudományi Tanulmányokat, három kötetes új Zenei Lexikont szerkeszt. Mindenre van energiája, miközben derűs és jellegzetes öniróniával leplezi, ha bántja valami.

Kitüntetésekkel nem kényeztette el őt sem a hazai, sem a külföldi zenei közélet. Magunkat tiszteljük meg vele, ha Bartha Dénes emléke előtt a PHC díj átadásával most fejet hajtunk...

Vashegyi György

KÉPEK A DÍJÁTADÁSRÓL

Kolonits Klára, Bartha Dénes unokája és Turi Attila, az MMA elnöke a díjátadáskor

Kolonits Klára, Bartha Dénes unokája a díjátadó ünnepségen

Fotók:
Nyírő Csaba (MMA)